

DE LA PHARE LA FONDURILE STRUCTURALE

Programarea și implementarea asistenței de pre-aderare pentru PHARE CES și tranziția spre Fondurile Structurale

modul A 1.2 EVALUAREA ȘI SELECȚIA PROIECTELOR

Proiect finanțat prin Phare

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL INTEGRĂRII EUROPENE

DE LA PHARE LA FONDURILE STRUCTURALE

modul A 1.2

EVALUAREA ȘI SELECȚIA PROIECTELOR

Edoardo Burlini, Mihaela Dumitrescu

Programarea și implementarea asistenței de pre-aderare pentru PHARE CES și tranziția spre Fondurile Structurale - proiect finanțat de Uniunea Europeană.

**Saveria Spezzano, Project Director (Formez); Valentina Rădoi, Project Manager (MIE)
Mark Barrett, Team Leader; Ilias Gkanoutas-Leventis, Deputy Team Leader.**

*Acest manual se ocupă de **Evaluarea și Selecția Proiectelor**, a treia etapă din abordarea metodologică integrată a UE pentru **Managementul Ciclului de Proiect**.*

Manualul intenționează să ofere solicitanților de sprijin financiar un cadru pentru autoevaluarea proiectelor în vederea selecției, dar nu trebuie privit ca fiind o descriere exhaustivă a problemei: în acest scop, este disponibilă o serie de documente și manuale metodologice actualizate ale UE. Manualul se vrea a fi un instrument pentru o mai bună înțelegere a cuprinsului Modulului 2, în cadrul exercițiului general de instruire.

CUPRINS

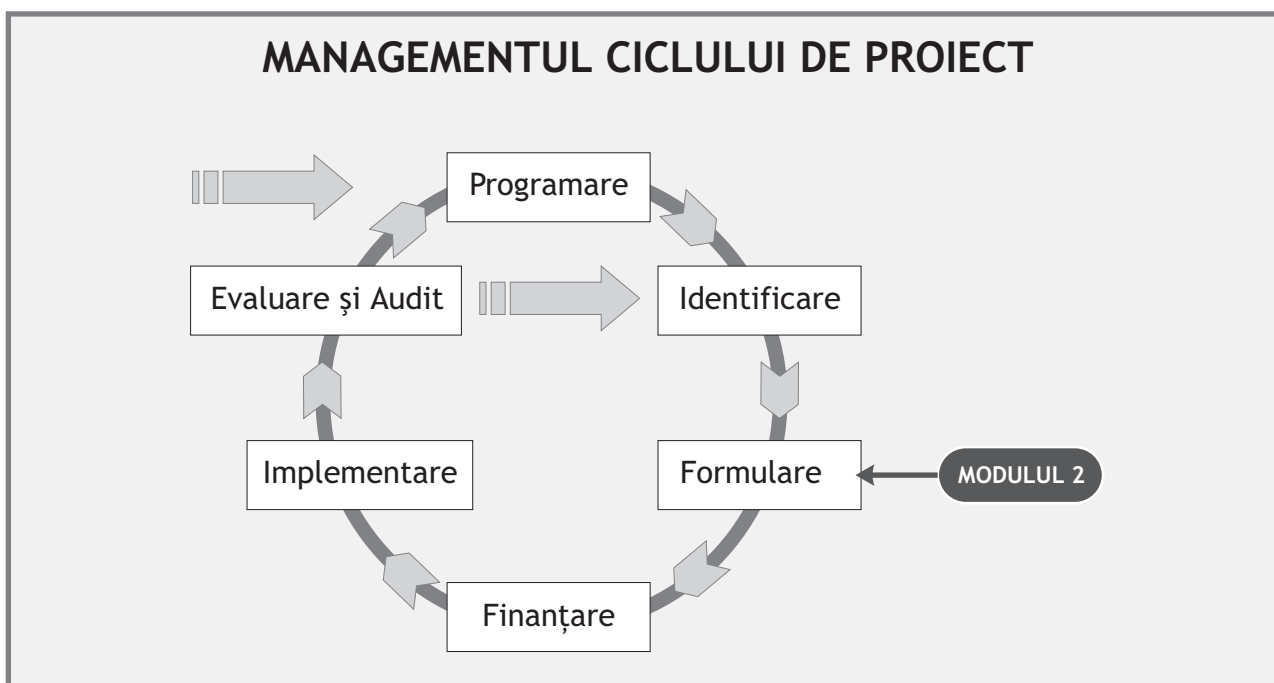
LISTA DE ACRONIME	5
1. EVALUAREA ȘI SELECȚIA PROIECTELOR ÎN CADRUL MANAGEMENTULUI CICLULUI DE PROIECT	7
2. DE LA PREGĂTIREA ȘI DEZVOLTAREA PROIECTULUI LA AUTOEVALUARE	8
2.1 Sustenabilitatea proiectului și analiza cost-beneficiu	9
2.2. Integrarea etapei de pregătire și dezvoltare a proiectului cu cea de autoevaluare	10
3. DOCUMENTELE DE PROGRAMARE ÎN CADRUL FONDURILOR STRUCTURALE: PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL (POR)	12
4. LICITAȚIILE ÎN CADRUL FEDER	14
4.1 Pachetul informativ al licitației	14
4.2 Cererea de Finanțare	15
4.2.1 Descrierea proiectului	15
4.2.2 Criterii de selecție	16
5. ASPECTE NEABORDATE ÎN TIMPUL ETAPEI DE PREGĂTIRE ȘI DEZVOLTARE A PROIECTULUI	18
5.1 Aspectele orizontale	19
5.2 Integrarea proiectului cu alte proiecte/programe	22
5.3 Monitorizarea și evaluarea	22
6. PROCESUL DE SELECȚIE	24
6.1 Criterii de punctare și selecție	25
6.2 Procesul de selecție preconizat în cadrul POR România	27
SURSE RELEVANTE ÎN INFORMARE ON-LINE	29

LISTA DE ACRONIME

ACB	Analiza Cost-Beneficiu
ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
AM	Autoritatea de Management
AO	Aspecte Orizontale
APS	Autoevaluarea Proiectelor în vederea Selecției
CE	Comisia Europeană
CF	Cerere de Finanțare
DD	Dezvoltare Durabilă
FEDER	Fondul European de Dezvoltare Regională
FS	Fonduri Structurale
IMM	Intreprinderi Mici și Mijlocii
MCL	Matricea Cadru Logic
MCP	Managementul Ciclului de Proiect
OE	Oportunități Egale
OI	Organism intermediar
PAf	Plan de Afaceri/Investiții
PDP	Pregătirea și Dezvoltarea Proiectului
PL	Plan de Lucru
POR	Programul Operațional Regional
POS	Program Operațional Sectorial
PR	Planificarea Resurselor
SWOT	Puncte tari, Puncte Slabe, Oportunități și Amenințări
TIC	Tehnologii Informaționale și de Comunicare
UE	Uniunea Europeană

1. EVALUAREA ȘI SELECȚIA PROIECTELOR ÎN CADRUL MANAGEMENTULUI CICLULUI DE PROIECT

Evaluarea și selecția proiectelor constituie a treia etapă a Managementului Ciclului de Proiect (MCP), urmând imediat după etapa de Pregătire și Dezvoltare a Proiectului (PDP, etapa de identificare). În cadrul MCP este denumită etapa de formulare a proiectului și, din punct de vedere al solicitantului de sprijin financiar, reprezintă de fapt o autoevaluare în vederea selecției (APS).

Raționamentul pentru etapa APS este următorul:

- “Traduce” ideile elaborate în timpul etapei de PDP într-o descriere coerentă și exhaustivă a proiectului. În acest sens, această etapă poate fi văzută ca fiind o listă de verificare a informațiilor relevante necesare pentru aprobarea proiectului.
- Constituie singura prezentare “oficială” a proiectului, pe baza căreia acesta este evaluat în timpul procesului de selecție. Indiferent de cât de bine a fost pregătit și dezvoltat proiectul, dacă ideile elaborate nu sunt reflectate în Cererea de Finanțare, proiectul va fi respins de către comisia de selecție.
- În cadrul componentelor sale financiare și organizaționale, dovedește sustenabilitatea proiectului, una dintre cerințele de bază pentru toate proiectele sprijinite de Fondurile Structurale (FS).
- Aduce în atenție aspectele orizontale UE și modalitatea în care acestea sunt abordate. Din acest motiv, prin APS strategia proiectului capătă o perspectivă mai largă.
- Leagă (într-o anumită măsură) etapele de implementare și evaluare ale MCP. Implementarea proiectului derivă direct din Planul de Lucru prezentat în APS, iar evaluarea se bazează pe indicatorii oferți în această etapă.

2. DE LA PREGĂTIREA ȘI DEZVOLTAREA PROIECTULUI LA AUTOEVALUARE

Un proiect bine pregătit și dezvoltat cuprinde cel puțin următoarele elemente:

- o explicație clară a ideii de proiect;
- “poziția” proiectului în cadrul logicii de ansamblu a programului/priorității/măsurii/liniei de acțiune din cadrul FS (**logica de intervenție**);
- o analiză a nevoilor regiunii și problemele pe care proiectul încearcă să le abordeze sau să le soluționeze;
- o analiză a scopurilor factorilor interesați;
- un proiect de plan de investiții/afaceri, inclusiv resursele (umane, materiale și financiare);
- o listă de activități, rezultate și impact pe care proiectul dorește să le realizeze.

Astfel, etapa de pregătire și dezvoltare a proiectului se ocupă în special de conceptele de **coerență și relevanță** ale proiectului în cadrul strategiei generale a măsurii selectate pentru cofinanțare.

Conceptul de coerență implică o intervenție logică puternică și cât se poate de clară. Pentru verificarea intervenției logice a ideii dvs. de proiect acordați atenție sporită următoarelor aspecte:

- corespondența dintre fiecare grup de activități și fiecare rezultat, pentru a crea o imagine cât mai clară a modalității în care se obține un anumit rezultat;
- **necesitatea** (conceptul de eficacitate) și **suficiența** (conceptul de eficiență) activităților proiectului pentru obținerea rezultatelor preconizate;
- în același sens, necesitatea și suficiența rezultatelor pentru atingerea scopului proiectului.

Verificarea coerenței implică un control în sens invers. Astfel, dacă intervenția logică elaborată inițial constituie de regulă un proces de sus în jos (de la nivelul scopului către activități), odată finalizată, intervenția trebuie să răspundă și controlului de jos în sus (de la nivelul activităților către scop).

Relevanța proiectului derivă din coerența obiectivelor acestuia cu problemele identificate la nivel local/regional/național în cadrul diferitelor documente de programare. Cu alte cuvinte, un proiect este relevant dacă dovedește că poate soluționa problemele reale ale zonei. Uneori, analizele de nevoi întreprinse la nivelul programului trebuie integrate de către solicitant cu analize de nevoi cât mai specifice (la nivel local), înregistrându-se astfel o reglare fină a strategiei de intervenție.

De menționat faptul că există diferențe terminologice legate de nivelurile de obiective abordate la nivelul proiectului față de nivelul programului. Proiectele ce urmează a fi finanțate în cadrul unui anumit program ar trebui să contribuie la scopul acestuia de o manieră integrată: atingerea scopului fiecărui proiect va conduce la obținerea rezultatelor programului, iar pe termen lung la impactul preconizat al acestuia. În acest sens, este important să clarificăm legătura dintre terminologia utilizată la nivel de proiect/program:

Niveluri de obiective pe program	Niveluri de obiective pe proiect
Impact	Obiective generale
Rezultate (rezultatele finale ale diferitelor proiecte)	Scop (unic)
leșiri	Rezultate
Intrări	Activități (mijloace)

Etapa de pregătire și dezvoltare a proiectului cuprinde însă și elemente care vor fi dezvoltate mai în detaliu de către solicitant în etapa de autoevaluare, pentru a garanta **sustenabilitatea** proiectului în sine.

În anumite cazuri, “originea” proiectului este anterioară oportunității de cofinanțare. Nu este neobișnuit ca ideea proiectului să aibă rădăcini “vechi”, iar oportunitățile de cofinanțare să fi apărut mai târziu. Acest lucru înseamnă că proiectul pregătit și dezvoltat poate avea nevoie de ajustări suplimentare.

2.1 SUSTENABILITATEA PROIECTULUI ȘI ANALIZA COST-BENEFICIU

Un proiect bine pregătit și dezvoltat trebuie să-și demonstreze sustenabilitatea.

Pe parcursul etapei PDP, solicitantul are nevoie de o imagine generală a proiectului pe o perioadă mai lungă decât cea a etapei de implementare (cu alte cuvinte, a perioadei de sprijin financiar). De ex: pentru un proiect de 1 an, ar putea fi necesară dezvoltarea unor prognoze pe încă 3 ani pentru a putea demonstra sustenabilitatea. În perioada de derulare a proiectului, solicitantul suportă o serie de costuri: costuri cu resursele umane, costuri administrative, costuri de servicii și costuri de capital (de investiții). O parte din aceste costuri se vor regăsi între costurile operaționale suportate după finalizarea proiectului (a investiției pentru care a solicitat sprijin financiar).

Proiectele private trebuie să-și demonstreze profitabilitatea prin acoperirea corespunzătoare a investiției inițiale în timp util.

Proiectele publice trebuie să arate că beneficiile sociale sunt mai mari decât costurile sociale într-un orizont de timp adecvat.

Proiectele „mixte” public-private trebuie să demonstreze atât profitabilitatea (pentru partenerii privați din proiect), cât și o **balanță pozitivă beneficii-costuri sociale** (pentru partenerii publici).

Și proiectele integral private pot implica costuri și beneficii sociale. În acest caz, costurile sociale trebuie compensate (în termeni financiari) de către managerul de proiect astfel încât acestea să nu fie suportate de către „societate în ansamblu” ci de către partea privată (prin compensațiile financiare acordate). În ceea ce privește beneficiile, acestea sunt considerate pur și simplu ca un impact pozitiv suplimentar, dar în nici un caz nu trebuie incluse în planul de afaceri pentru demonstrarea sustenabilității.

Dacă sustenabilitatea proiectelor private este analizată cu ajutorul unui plan de afaceri obișnuit ce compară veniturile și costurile financiare, pentru proiectele publice (sau pentru componentele publice ale proiectelor „mixte”) costurile și beneficiile sociale sunt analizate cu sprijinul unui instrument specific: așa-numita analiză cost-beneficiu (ACB).

Analiza cost-beneficiu constituie un aspect destul de tehnic. Dificultatea principală o constituie cuantificarea costurilor și a beneficiilor sociale întrucât, de cele mai multe ori, acestea nu au un preț de „piață”. De aceea, „valoarea” lor trebuie estimată prin proceduri indirecte care, în multe cazuri, sunt de durată și costisitoare. Există o întregă literatură despre ACB, reactualizată permanent atât în ceea ce privește algoritmii de calcul utilizați pentru cuantificare, cât și studiile de caz.

Un alt aspect distinctiv al ACB îl constituie identificarea categoriilor de persoane (grupuri sociale și economice) afectate de impactul costurilor și/sau beneficiilor sociale: orice sistem socio-economic este interconectat astfel încât, deseori, efectele proiectului pot fi percepute la mare distanță de sursa originală a intervenției. Individualizarea potențialilor beneficiari ai unui proiect public poate necesita un studiu de sine stătător.

Spre deosebire de planul de afaceri, analiza cost-beneficiu necesită și analiza a diferite scenarii. Acest lucru derivă din faptul că, pentru banii publici, există întotdeauna modalități alternative de cheltuire: de aceea este necesar să se arate nu numai că proiectul propus este sustenabil, ci și că soluția propusă este cea mai eficientă și eficientă. Altfel spus, solicitantul trebuie să gândească întotdeauna în termeni de „costuri de oportunitate socială” pentru banii publici.

Important: analiza cost-beneficiu constituie numai una dintre analizele ce trebuie efectuate pentru proiect în etapa de pregătire și dezvoltare. Ea trebuie integrată cu analizele tehnice, sociale, instituționale și de mediu relevante pentru proiect.

Aspectele legate de partea economico-financiară a proiectelor sunt discutate mai pe larg în cadrul modulelor 3 - Aranjamente financiare și 5 - Analiză economică și financiară și evaluarea riscurilor.

2.2 INTEGRAREA ETAPEI DE PREGĂTIRE ȘI DEZVOLTARE A PROIECTULUI CU CEA DE AUTOEVALUARE

În cadrul MCP, etapa de pregătire și dezvoltare a proiectului este distinctă de cea de autoevaluare în vederea selecției întrucât:

- se poate întâmpla ca ideea de proiect să fie deja dezvoltată înainte ca sursa de cofinanțare să fi apărut;
- metodologia MCP poate fi aplicată atât la nivel de proiect, cât și la nivel de program, în cel din urmă caz, aceste etape fiind separate în mod oficial.

Deoarece nu se poate determina dinainte cât de detaliat este proiectul pregătit și dezvoltat (depinde de la caz la caz), în momentul autoevaluării în vederea selecției, solicitantul desfășoară două operațiuni de control:

- verifică dacă toate informațiile strânse în timpul etapei PDP sunt suficiente pentru a acoperi nevoile etapei APS;
- integrează lipsurile.

Asemenea acțiuni de control necesită:

- o bună cunoaștere a cadrului general de programare și a documentelor de programare;
- o “listă de verificare”, oferită de Cererea de Finanțare (CF) și diferitele ghiduri (atașate acesteia).

CF este documentul/produsul cheie al autoevaluării în vederea selecției. Se poate spune că “APS se ocupă în special de Cererea de Finanțare și de modalitatea de a o completa în mod corect”. Deși aceasta este o definiție restrânsă a APS, evidențiază prioritatea operațională imediată a etapei.

3. DOCUMENTELE DE PROGRAMARE ÎN CADRUL FONDURILOR STRUCTURALE: PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL (POR)

Documentele de programare descriu obiectivele generale (globale) și obiectivele specifice din sectorul beneficiar de asistență UE. Aceste obiective stau la baza priorităților și măsurilor programului.

În momentul de față, documentul de programare român pentru dezvoltare regională (POR - Programul Operațional Regional 2007- 2013) este în etapa de proiect și va fi ajustat pentru a se integra complet cu cele 5 documente de programare sectoriale.

Programele Operaționale Sectoriale (POS) pentru România sunt:

1. Competitivitate
2. Transport și Infrastructură Energetică
3. Infrastructura de mediu,
4. Dezvoltarea Resurselor Umane
5. Agricultură, Dezvoltare Rurală și Pescuit)

În prezent, **prioritățile** ce vor fi incluse în POR România sunt structurate după cum urmează:

1. **Îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale**
 - 1.1 îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de transport și a utilităților publice conexe
 - 1.2 reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii sociale (educație, sănătate, etc)
 - 1.3 sprijinirea infrastructurii de afaceri
2. **Sprijinirea diversificării economice la nivel regional și local**
 - 2.1 sprijinirea activităților locale inovatoare din domeniul afacerilor
 - 2.2 sprijinirea serviciilor pentru mediul de afaceri
3. **Dezvoltarea turismului regional și local**
 - 3.1 reabilitarea zonelor turistice și restaurarea patrimoniului istoric și cultural
 - 3.2 dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice
4. **Sprijinirea regenerării urbane**
 - 4.1 reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii urbane
 - 4.2 dezvoltarea serviciilor publice urbane
 - 4.3 reabilitarea siturilor industriale și dezvoltarea de noi activități

Aceste priorități și domeniile de intervenție din cadrul fiecăre priorități (ce schițează viitoarele măsuri) pot fi ușor ajustate în viitorul apropiat, pentru a se asigura integrarea cu POS, dar constituie în mod clar un bun punct de plecare în dezvoltarea ideilor de proiect. (Totuși, măsurile care nu vor rămâne în POR vor fi incluse în Programele Operaționale Sectoriale.)

Începeți să proiectați și să dezvoltați ideile de proiect imediat ce informațiile privind viitoarele priorități și măsuri ale programelor și planurilor de dezvoltare socială și economică sunt disponibile.

Când se finalizează și se comunică oficial POR și POS, solicitanții trebuie să încadreze ideile lor de proiecte într-o anume prioritate și într-o măsură specifică. În cazul în care “natura”

proiectului îl situează între sau acoperă aspecte relevante pentru diferite măsuri, solicitantul trebuie să decidă care este măsura optimă ce va asigura eligibilitatea proiectului. Detaliile oferite de **pachetul informativ** ce acompaniază documentația de licitație va ajuta solicitantul în luarea unei asemenea decizii.

Una dintre diferențele principale ale etapei APS în cadrul Fondurilor Structurale față de cea din cadrul programului Phare este reprezentată de caracteristicile procesului de programare. În cadrul Fondurilor Structurale, acest proces este amplu și orientat de jos în sus pentru a aduce la nivelul priorităților și măsurilor programului nevoile reale ale fiecărei regiuni. Printr-un proces de consultare cât mai larg, potențialii beneficiari finali sprijină de regulă Autoritatea de Management în identificarea problemelor. Din acest motiv, proiectele dvs. (în special proiectele mari de infrastructură regională) constituie baza anumitor măsuri introduse în POR.

4. LICITAȚIILE ÎN CADRUL FEDER

Să presupunem că este lansată o licitație pentru FEDER și solicitantul încearcă să demareze proiectul cu asistență financiară din partea acestui fond, în cadrul priorităților și măsurilor acoperite de licitație. Un pachet informativ tipic pentru licitație include: **Cererea de Finanțare și Ghidul Solicitantului.**

În general, licitațiile în cadrul Fondurilor Structurale (FS) au termene limită deschise și implică o asistență continuă din partea administratorilor programului în vederea depunerii unor Cereri de Finanțare corespunzătoare pentru proiectele ce respectă principiile FS: parteneriat, dezvoltare, sustenabilitate economică, oportunități egale, inovare, implicarea sectorului privat.

4.1 PACHETUL INFORMATIV AL LICITAȚIEI

”Instrumentul de instruire” oferit în cadrul Modulului 2 este un pachet de licitație FEDER dintr-un program din Scoția, un exemplu de Cerere de Finanțare bine structurată și susținută de documentație.

Înainte de detalierea capitolelor principale din Cererea de Finanțare FEDER, vă prezentăm un rezumat al sprijinului ce poate fi oferit prin ghidul solicitantului din pachetului informativ al licitației:

1. **Ghidul pentru completarea Cererii de Finanțare FEDER:** principii generale (cerințele extinse aplicabile tuturor cererilor de finanțare, glosarul de termeni și detaliile de contact), depunerea unei cereri de finanțare pentru FS (procesul de utilizare a formularelor on-line și modelele documentelor Word), completarea unei Cereri de Finanțare (indicații pe fiecare capitol și subcapitol), capitolele de cheltuieli pentru FS (cheltuieli eligibile și neeligibile în conformitate cu reglementările Comisiei Europene), indicatori de performanță (denumirile și definițiile ieșirilor și rezultatelor pentru fiecare program și măsură).
2. **Modalitatea de punctare și criteriile de selecție** (extrase din documentele de programare).
3. **Ghidul tehnic și de politică** (elaborat la nivel național): eligibilitatea solicitanților, certificarea Cererilor de Finanțare și a Cererilor de Plată, transferul activelor, cerințele de publicitate, ghidul inspecțiilor de control ad-hoc
4. **Ghiduri suplimentare** (de ex: condiții de acordare a grantului și politica de conformitate, referințe pentru proiectele de sprijin al afacerilor - indicatori de bază, referințe, surse statistice recomandate, implicarea sectorului privat)
5. **Documente suport:** setul de instrumente pentru Oportunități Egale, manualul pentru măsurarea progresului, documentația privind achizițiile publice

Întotdeauna verificați cu atenție pachetul informativ al licitației și documentele adiționale de referință (de regulă sunt indicate sursele și modalitățile de procurare a acestor documente). Acestea oferă majoritatea informațiilor necesare pentru întocmirea unei Cereri de Finanțare de succes.

4.2 CEREREA DE FINANȚARE

Cererea de Finanțare poate varia mult de la program la program și - în cadrul aceluiași program - de la măsură la măsură. Structura acesteia este însă similară.

Cererea de Finanțare prezentată ca model cuprinde în principal 3 părți:

Partea 1: Înregistrarea datelor (sunt incluse aici datele privind: organizația care solicită asistență, localizarea proiectului, durata, rezumatul narativ, rezumatul financiar, costuri eligibile și neeligibile, pachetul de finanțare, conturi bancare, ieșiri și rezultate).

Partea 2: Conformitatea (se referă la responsabilitățile solicitanților privind cerințele legale și statutare asociate cu Cererile de Finanțare în cadrul Fondurilor Structurale; în general, este un formular cu răspunsuri de tipul „da/nu” ce include: permisul de planificare - pentru proiecte de investiții, achiziții publice - licitații în desfășurare și anticipate, politica de concurență și ajutoare de stat, mediu și oportunități egale, adiționalitate și cerințe legate de publicitate).

Partea 3: Justificarea (detalierea proiectului)

- Identificarea proiectului (capitolele de la 1 la 6)
- Descrierea proiectului (capitolul 7 a - e)
 - cadrul general și contextul
 - descrierea completă a activităților
 - măsura abordată
 - implementarea proiectului
 - consultare
- Criteriile de selecție
 - criterii de bază (capitolul 8 a - e și h)
 - aspecte orizontale (capitolul 8 f, g și i, j)
 - criterii specifice măsurilor (capitolul 8 k)
- Monitorizare și evaluare (capitolul 9 a și b)
- Documentația suport (capitolul 10)

După cum indicam și anterior, această structură de Cerere de Finanțare aparține unui model foarte detaliat și complex. La momentul actual nu se poate spune că Cererile de Finanțare din cadrul POR România vor fi detaliate în aceeași măsură. Cu toate acestea, formularul scoțian de Cerere de Finanțare constituie o listă de verificare exhaustivă pentru orice tip de necesități de descriere a proiectului pe care solicitantul le poate întâlni.

4.2.1 DESCRIEREA PROIECTULUI

În cadrul acestei secțiuni, ideea de proiect pregătită în timpul etapei PDP este supusă unei prime provocări ce se structurează pe nouă niveluri. În acest moment proiectul trebuie:

- să dovedească soliditatea ideii;

- o să se conformeze în mare măsură “strategiilor contextuale”, abordare tipică FS, și să utilizeze **terminologia corespunzătoare**.

Soliditatea ideii proiectului trebuie dovedită printr-o analiză a cadrului general/contextului ce se finalizează cu o matrice SWOT și o analiză a scopurilor factorilor interesați. O parte relevantă din descrierea proiectului trebuie dedicată consultărilor, pentru a clarifica gradul de transparență și sprijinul local de care se bucură proiectul.

Mai jos sunt prezentate principalele aspecte care trebuie detaliate sub fiecare titlu al capitolului 7 - descrierea proiectului.

Titlul din cadrul descrierii proiectului	Elementele-cheie ce trebuie dezvoltate
7a) Cadrul general și contextul proiectului	<ul style="list-style-type: none"> - Cadrul general socio-economic al zonei și problemele identificate - Care dintre acestea vor fi abordate de proiect (arborele de probleme și/sau SWOT) - Legăturile cu alte strategii/programe/proiecte <p>Informația va fi extrasă din analizele existente ce sunt incluse în documentele de programare și în strategiile și planurile de acțiune de la nivel național/regional/local. Analizați și adaptați aceste informații la specificul proiectului dvs.</p>
7b) Descrierea completă a activităților	<ul style="list-style-type: none"> - Planul de Lucru și detalierea activităților - Planificarea Resurselor - resurse umane și materiale, inclusiv personalul necesar (numai pentru proiecte generatoare de venit) - Bugetul proiectului, inclusiv cheltuielile directe neeligibile și clarificarea a ceea ce se va plăti din grantul FEDER
7c) Măsura abordată	<ul style="list-style-type: none"> - Legătura cu documentul de programare (strategie, prioritate, măsură, linie de acțiune) în baza unei justificări clare a nevoii sau cererii ce trebuie abordată - Beneficiarii eligibili
7d) Mecanismul de implementare a proiectului și partenerii	<ul style="list-style-type: none"> - Personal/contractori, responsabilități, managementul curent - Parteneriatele stabilite și rolul clar al partenerilor în timpul implementării - Sursele de finanțare (adiționalitatea și complementaritatea fondurilor; inclusiv informații privind alte fonduri de cofinanțare și contribuțiile în natură)
7e) Consultarea locală	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza factorilor interesați bazată pe consultarea propriu-zisă a tuturor părților relevante (în vederea informării acestora, pregătirii pentru cooperare și pentru obținerea beneficiilor lor sectoriale) astfel încât proiectul să răspundă nevoilor prin impactul generat la nivelul obiectivelor generale

Verificați dacă descrierea proiectului oferă informații clare și coerente despre mediul proiectului (politici și documente de programare, părți interesate) și elaborarea acestuia (parteneri, resurse și management).

4.2.2 CRITERII DE SELECȚIE

Deși această secțiune urmează celei de descriere a proiectului, nu e necesar ca prima parte să fie pregătită separat de cealaltă. Cu alte cuvinte, descrierea trebuie să fi acoperit deja (chiar dacă nu într-un mod explicit) și să fi anticipat întrebările formulate în secțiunea de criterii de selecție.

În capitolul 8 al Cererii de Finanțare, solicitantul trebuie să aibă ca referință grilele de selecție. Acestea ilustrează sistemul de punctare și furnizează informații suplimentare legate de modul în care trebuie dezvoltate aspectele abordate în cadrul descrierii proiectului.

În criteriile de selecție pentru CF din Scoția sunt incluse 10 criterii de bază, comune tuturor măsurilor din cadrul programului, la care se adaugă alte cca. 10 criterii specifice fiecărei măsuri în parte.

Mai jos sunt prezentate elementele-cheie pentru fiecare dintre criteriile de selecție de bază:

Criteriul	Elementele-cheie de descriere a proiectului
8a) Impactul economic/locurile de muncă suplimentare	<ul style="list-style-type: none"> - legătura cu conceptul de eficiență (ieșiri, rezultate) și impact - sustenabilitatea proiectului - dezvoltarea economică incluzând ocuparea forței de muncă prin crearea de noi locuri de muncă și/sau protejarea locurilor de muncă existente
8b) Dovada cererii și/sau a nevoii	<ul style="list-style-type: none"> - demonstrarea nevoilor adresate de proiect în baza unei cercetări recente de piață (balanța cerere - ofertă, tendințe) sau printr-un SWOT sectorial - nevoi specifice identificate
8c) Valorizarea banilor	<ul style="list-style-type: none"> - compararea ieșirilor și impactului cheie cuantificate cu totalul costurilor proiectului și cu cel pentru alte proiecte sau modalități de livrare, acolo unde este relevant. <p>Se pot include informații privind costul pe loc de muncă/metru pătrat/hectar, proporția costurilor administrative vs. costuri de livrare efectivă, etc.</p>
8d) Integrarea strategică și sinergia	<ul style="list-style-type: none"> - informațiile oferite la punctele 7a) și 7c) trebuie detaliate și trebuie să indice nu numai strategiile specifice de care este legat proiectul, dar și cum anume. <p>Demonstrați cum a fost elaborat proiectul dumneavoastră pentru a fi parte integrantă a unei strategii zonale sau pentru a contribui la atingerea scopurilor unei strategii mai vaste la nivel regional/național sau european. Cantitatea de informație trebuie să fie structurată piramidal: cea privind nivelurile local și regional trebuie să fie considerabil mai consistentă decât cea furnizată la nivel național și european.</p>
8e) Valoare adăugată local (diferită de valoarea adăugată la nivelul proiectului)	<ul style="list-style-type: none"> - modalitatea în care proiectul se leagă cu proiecte sprijinite prin alte programe pentru a conduce la un impact economic mai mare decât dacă proiectul ar fi fost furnizat în mod izolat - în ce mod proiectul dumneavoastră va conecta rezidenții și comunitățile defavorizate cu oportunitățile și facilitățile propuse <p>Demonstrarea integrării proiectului dvs. cu alte proiecte dezvoltate la nivel local ar trebui să constituie baza informației piramidale cu privire la integrarea strategică. Aveți în vedere toate proiectele locale relevante sau dezvoltate la nivel regional, dar cu componente locale.</p>
8h) Sustenabilitatea și fezabilitatea	<ul style="list-style-type: none"> - planul de investiții/afaceri, prognoze - categorii de costuri, identificarea costurilor operaționale - scenarii care indică proiectul dvs. ca soluție optimă - demonstrarea capacității instituționale necesare asigurării sustenabilității <p>Pe lângă Planul de Afaceri/Investiții, baza acestei secțiuni va fi constituită de analiza cost-beneficiu efectuată în etapa PDP. Vor fi necesare dovezi pentru a demonstra că resursele adecvate sunt disponibile și/sau asigurate</p>

Acestor criterii li se adaugă cele legate de „aspectele orizontale” pe care le vom prezenta în capitolul următor.

5. ASPECTE NEABORDATE ÎN TIMPUL ETAPEI DE PREGĂTIRE ȘI DEZVOLTARE A PROIECTULUI

În acest moment, solicitantul are pe de o parte instrumentele create în etapa de pregătire și dezvoltare (Matricea Cadru Logic, Planul de Investiții/Afaceri, Planul de Lucru și Planificarea Resurselor), iar pe de altă parte cerințele CF. Printr-un “exercițiu de comparație” el trebuie să clarifice care anume sunt aspectele ce nu au fost abordate suficient (sau deloc) în timpul etapei PDP.

Cel mai probabil, solicitantul va constata că ideea proiectului nu acoperă **aspectele orizontale** și pe cele de **monitorizare și evaluare** ale proiectului și acoperă numai parțial legătura cu documentele de programare și integrarea proiectului cu alte proiecte/programe.

Proiectul dvs.	Titlul din Cererea de Finanțare scoțiană (aspecte-cheie)
PAF (?) Matricea Logică (?) ---	Context Contextul socio-economic al zonei SWOT, analiza problemelor Legătura cu strategiile/programele și proiectele
PL (?) Matricea Logică PR (?) Matricea Logică	Activități și responsabilitățile personalului Plan de Lucru Intrări Planificarea resurselor Ieșiri
---	Măsura abordată Legătura cu documentele de programare
PAF (?) PAF ---	Parteneriat și aranjamente de livrare Parteneriat și rolul partenerilor Surse de finanțare Adiționalitate și complementaritate
---	Consultare Analiza factorilor interesați
PAF PAF PAF	Impact economic/locuri de muncă create Eficiență Impact Sustenabilitate
PAF PAF	Dovada cererii și/sau a nevoii SWOT sectorial Cerere, echilibrarea ofertei, tendințe
PAF ---	Valorizarea banilor Integrare strategică și sinergie
---	Valoare adăugată local
--- (dacă este cazul)	Integrarea comunităților dezavantajate
PAF (? dacă este cerut de lege) --- (foarte rar)	Impact asupra mediului/Eficiența resurselor Oportunități egale
PAF și PR ---	Sustenabilitate și fezabilitate Inovare
---	Societate informațională
---	Monitorizare și evaluare

Legenda: PAF = Plan de Afaceri, PL = Plan de Lucru, PR= Plan de Resurse, cu caractere îngroșate sunt aspectele neabordate.

5.1 ASPECTELE ORIZONTALE

Aspectele orizontale (AO) reprezintă “punctul de vedere comun al Uniunii Europene” asupra unor probleme specifice, percepute de Uniune ca priorități de vârf pentru **toate** programele cofinanțate (chiar și în afara FS). Reiese că, în mod obligatoriu, solicitantul trebuie să acorde o atenție deosebită aspectelor orizontale pentru a asigura șanse sporite de aprobare a proiectului (desigur, este o condiție necesară, dar nu și suficientă!).

Elementele specifice ale grilei de selecție pentru AO constituie un bun instrument pentru solicitant în momentul în care acesta se decide cum anume să abordeze aceste aspecte în etapa de autoevaluare în vederea selecției.

În grilă sunt stabilite criteriile separate pentru:

- mediu
- oportunități egale
- ocuparea forței de muncă
- inovare și tehnologii informaționale și de comunicare (TIC).

Este de la sine înțeles faptul că aspectele reglementate prin lege constituie o precondiție pentru abordarea AO: fiecare proiect trebuie să respecte reglementările naționale privind protecția mediului înconjurător, oportunitățile egale, etc. Prin criteriile de selecție se acordă puncte suplimentare proiectelor care adaugă valoare aspectului în cauză pe lângă respectarea legii. Deseori ghidurile solicitanților oferă informații suplimentare (directive, regulamente și alte documente UE) din care solicitantul poate desprinde interpretarea reală a “filozofiei” și scopurilor UE privind un aspect orizontal specific. O bună cunoaștere a dezbaterilor la zi de la nivelul UE privind aspectele orizontale poate ajuta solicitantul să ajusteze proiectul astfel încât să fie cât mai „actual” din acest punct de vedere.

De exemplu, rețelele între zonele rurale care implică folosirea TIC, au o șansă reală de a fi finanțate. Același lucru este valabil pentru proiectele care exploatează, dar și conservă mediul înconjurător.

DEZVOLTARE DURABILĂ/MEDIU

Comisia Europeană (CE) a identificat **dezvoltarea durabilă (DD)** ca o temă orizontală ce trebuie încorporată în toate programele Fondurilor Structurale europene. În Ghidul CE pentru programele FS 2000-2006 se declară:

“În cadrul Tratatului de la Amsterdam, instrumentele financiare ale Uniunii trebuie să lucreze simultan și pe termen lung în sensul creșterii economice, coeziunii sociale și protecției mediului; cu alte cuvinte, în sensul unei dezvoltări durabile”.

Așadar, conceptul de „mediu” a fost inclus în domeniul mai larg al dezvoltării durabile. Avem de-a face cu o problemă în care toate statele membre pornesc de la situații similare și căreia Uniunea îi acordă o atenție sporită. Întrucât punctul de plecare este același pentru toate statele membre, abordările prea îndepărtate de acquis-ul comunitar nu se justifică.

Toate proiectele finanțate în cadrul Fondurilor Structurale europene vor trebui să demonstreze cum anume vor avea în vedere cele trei fațete ale dezvoltării durabile - economică,

socială și de mediu - de-a lungul activităților pentru care se primește sprijin. Cu alte cuvinte, DD poate fi descrisă ca o combinație a:

- menținerii unor niveluri ridicate și stabile pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă;
- progresului social care are în vedere nevoile tuturor;
- protecției efective a mediului și utilizării prudente a resurselor naturale.

Având în vedere implicațiile pe termen lung ale oricărei decizii, trebuie notat faptul că numai **abordarea integrată** a acestor aspecte va conduce la asigurarea unei dezvoltări durabile. Considerarea lor dispartă a cauzat în trecut multe probleme de ordin social și ecologic care astăzi trebuie rezolvate.

Cererea de Finanțare trebuie să demonstreze un nivel cât mai ridicat de cunoaștere a documentelor UE „de bază” privind DD. Întrucât se întâmplă destul de rar ca un proiect să abordeze toate cele trei aspecte ale dezvoltării durabile, este recomandat să subliniați oportunitățile create pentru unul dintre acestea și cum anume ameliorați potențialul impact negativ asupra celorlalte două.

Ca și cerință legală minimă, solicitantul trebuie să verifice dacă proiectul face obiectul legislației de protecția mediului la nivel european, național sau local și să arate cum anume au fost satisfăcute aceste cerințe. Mai mult, proiectul trebuie să prezinte modul în care contribuie la consolidarea și/sau protecția mediului sau cum anume caută să minimalizeze impactul negativ.

Punctajul proiectului va reflecta măsura în care acesta își demonstrează contribuția la obiectivele de mediu ale programului. Această contribuție poate lua una dintre următoarele forme:

- includerea unor aspecte legate de mediu în strategiile locale în domeniu;
- crearea unui mediu de înaltă calitate și a premiselor adoptării unor standarde de mediu corespunzătoare în viitor;
- reutilizarea terenurilor și a clădirilor, incluzând aspecte legate de nivelul înalt al standardelor privind eficiența energetică, legăturile de transport public și crearea de habitate în zonele construite;
- asigurarea unor standarde înalte de mediu în termeni de materiale de construcție, eficiență energetică, diminuarea cantității de deșeuri și reciclarea produselor;
- încorporarea utilizării de noi tehnologii/tehnici ca parte a implementării proiectelor;
- includerea unor elemente de mediu care se pretează la activități de instruire.

Atunci când este cazul, proiectul trebuie să țină cont de statutul zonelor speciale protejate ale UE. De asemenea, sunt cazuri în care licitațiile pot introduce un sistem de premiere a proiectelor care abordează în mod explicit aspecte legate de reducerea „presiunii” asupra mediului, precum:

- reducerea emisiilor de CO₂;
- reducerea consumului de apă;
- utilizarea sistemelor de management și audit de mediu.

OPORTUNITĂȚI EGALE

Comisia Europeană este pe deplin angajată în asigurarea de **oportunități egale** (OE), cu un accent pe egalitatea între sexe. Drept urmare, oportunitățile egale au fost indentificate ca o temă

orizontală ce trebuie aplicată în toate programele Fondurilor Structurale europene.

Toate proiectele finanțate în cadrul FS trebuie să prezinte cum anume a fost avută în vedere politica de oportunități egale și cum a fost acesta integrată de-a lungul activităților pentru care se primește sprijin.

Proiectul ar trebui să demonstreze măsura în care promovează în mod activ participarea deplină și egală a indivizilor și a grupurilor sociale în economia locală. Acest deziderat se poate atinge prin:

- asigurarea faptului că nu există constrângeri care să îi împiedice pe indivizi să acceseze oportunitățile de ocupare și de dezvoltare personală;
- crearea condițiilor corespunzătoare pe piața muncii prin intermediul politicilor active în domeniu.

Punctajul proiectului va reflecta măsura în care acesta sprijină obiectivele de oportunități egale ale programului cum ar fi cele pentru grupurile **subreprezentate**:

- extinde antreprenoriatul și crește rata apariției de noi afaceri;
- focalizează antreprenoriatul asupra sectoarelor cheie de creștere economică și îmbunătățește rata de creștere economică;
- echilibrează piața muncii;
- asigură acces egal la oportunitățile economice.

Proiectul trebuie să confirme în mod explicit dacă solicitantul este un „angajator OE”, are o politică internă de oportunități egale sau nu. Dacă proiectul se adresează numai unuia dintre sexe sau unui grup rasial particular, acest aspect trebuie menționat.

GENERAREA DE LOCURI DE MUNCĂ

Problematika legată de crearea de locuri de muncă reprezintă cel mai vechi aspect orizontal din programarea UE. Importanța sa depinde atât de regiunea/țara căreia i se adresează programul, cât și de tipul programului. În ultimii ani, accentul pus pe ocuparea forței de muncă în programele Uniunii a fost orientat parțial către alte aspecte orizontale.

Cu toate acestea, sunt sprijinite proiectele care garantează în mod direct crearea unui număr mare de locuri de muncă (permanente) sau crează premisele pentru acest lucru (oportunități de dezvoltare ca urmare a implementării proiectului).

Principalul concept ce trebuie avut în vedere când abordați subiectul creării de noi locuri de muncă/menținerii celor existente, este **costul mediu** al acestora în comparație cu investiția totală. Evitați să demonstrați rezultate deosebite în domeniul creării de locuri de muncă în condițiile unor costuri ridicate.

INOVARE ȘI TIC

Inovarea este un factor crucial în dezvoltarea unor politici economice de succes și este privită din ce în ce mai mult de către UE drept unul dintre principiile de bază ce trebuie încorporate în mod adecvat și practic în programele Fondurilor Structurale europene.

Inovarea nu ar trebui să se concentreze numai asupra cercetării, comercializării și dezvoltării de noi produse, ci și pe dezvoltarea de noi aptitudini și capacități prin educație, formare și încurajarea creativității, experimentare și învățare în cadrul tuturor organizațiilor. Uniunea s-a angajat puternic în asigurarea unei abordări care să încurajeze și să dezvolte o cultură a inovării în noile state membre.

Dacă este aplicabilă o abordare inovatoare, Cerea de Finanțare va demonstra încorporarea de bune practici și - mai mult - utilizarea unor tehnici creative și de generare de idei în designul și planificarea proiectului. Același principiu se aplică și în ceea ce privește Societatea Informațională (SI) și utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC).

Trebuie notat faptul că aspectele legate de SI și TIC nu înseamnă sisteme de telecomunicații și computere (acestea sunt numai mijloace), ci **servicii de informare**. Rezultatele și impactul proiectelor cu componente de această natură vor fi economice și la nivel de societate, și nu la nivel tehnologic.

În cazul IMM-urilor, punctajul va reflecta nivelul de concentrare al proiectului asupra dezvoltării abilităților de inovare și management **în strânsă legătură cu performanțele companiei**.

Indicatorii de performanță suplimentari, derivând din includerea instrumentelor inovatoare, pot fi: profitabilitatea, rata de creștere, performanța la export, investițiile în cercetare sau în dezvoltarea de noi produse/procese, leadership-ul vizionar, cultura antreprenorială, angajamentul față de inovare, abilitatea de adaptare la schimbare, responsabilitatea socială și față de mediu.

5.2 INTEGRAREA PROIECTULUI CU ALTE PROIECTE/PROGRAME

Întrucât proiectele cofinanțate de FS trebuie privite ca proiecte pilot, conceptul de **integrare** constituie o valoare adăugată pentru fiecare proiect care prevede acest lucru. Perioada 2000 - 2006 este considerată de altfel ca fiind perioada de lansare a “filozofiei de dezvoltare integrată”, filozofie ce va rămâne cel mai probabil valabilă și în perioada 2007 - 2013.

Așadar, solicitanții trebuie să fie foarte atenți la orice legătură poate apărea (în practică, nu la modul teoretic) cu alte proiecte în cadrul aceleiași măsuri/priorități până la proiectele finanțate de programe diferite.

De regulă, în cadrul licitațiilor, există puncte rezervate proiectelor care dovedesc o legătură concretă cu alte proiecte, posibil cu scopul unei abordări întregate în zonă. De asemenea, este important de știut că astfel de legături nu trebuie să interconecteze numai proiectele FS, ci pot implica în aceeași măsură diverse surse de finanțare (europene, naționale, locale).

5.3 MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA

Informații detaliate privind monitorizarea vor fi oferite în cadrul Modulului 4 al cursului de instruire - Implementarea proiectelor.

În etapa APS, solicitantul trebuie să detalieze sistemul prevăzut pentru colectarea permanentă de date asupra progresului și finanțelor proiectului și pentru analiza și utilizarea acestor date cu scopul asigurării unui bun management al proiectului și a unui proces corect de luare a deciziilor. Un sistem complet de monitorizare include personalul, abilitățile și instruirea necesare și alocă în mod clar responsabilitățile de colectare a informațiilor și de raportare.

De asemenea, este necesar să arătăm cum va fi evaluat proiectul (atât intern, cât și extern) având în vedere următoarele criterii:

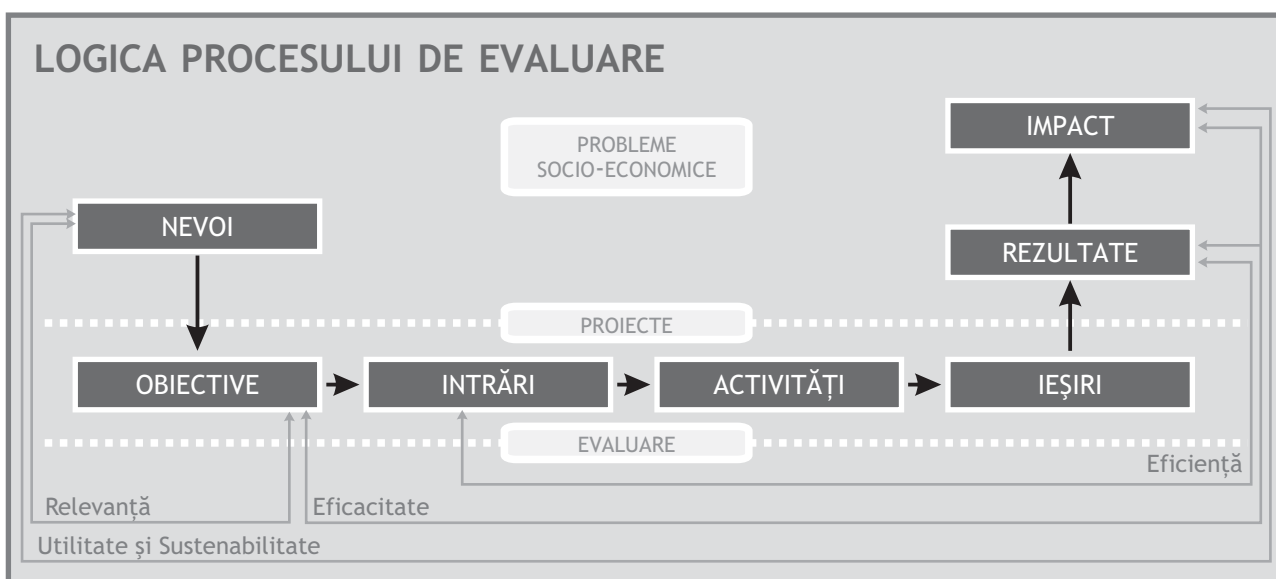
- **relevanța** - gradul de adecvare a obiectivelor proiectului la problemele pe care trebuie să le abordeze și la mediul fizic și de politici în cadrul căruia operează;
- **eficiența** - costul, viteza și eficiența managementului cu care mijloacele și activitățile au fost transformate în rezultate și calitatea rezultatelor obținute;

- o **eficacitatea** - o evaluare a contribuției realizate prin rezultate în vederea atingerii scopului proiectului și cum anume au afectat ipotezele realizările proiectului;
- o **impact** - efectul proiectului asupra mediului extins în care operează și contribuția sa la obiectivele sectoriale mai largi rezumate în obiectivele generale ale proiectului;
- o **sustenabilitatea** - probabilitatea unei continuități în fluxul de beneficii produse de proiect.

Evaluarea internă ex-ante a proiectului reprezintă de fapt autoevaluarea în vederea selecției. Evaluarea externă se face de regulă la nivel de program și nu de proiect. Criteriile de mai sus sunt comune celor două tipuri de evaluare între care există și o corespondență terminologică.

Nivelul proiectului (intern)	Nivelul programului (extern)
Autoevaluarea în vederea selecției	Evaluare ex-ante (în etapa de programare)
Autoevaluarea intermediară (la mijlocul duratei de implementare a proiectului)	Evaluarea intermediară (la mijlocul duratei de implementare a programului)
Autoevaluarea finală (la finalul proiectului)	Evaluare ex-post (de impact, după finalizarea programului)

Mai jos aveți o reprezentare grafică a procesului de evaluare externă (la nivel de program) care vă conduce la elementele-cheie ale autoevaluării proiectului dvs. în vederea selecției.

Indicatorii pentru monitorizare și evaluare sunt prezentați de către Autoritatea de Management la nivelul intrărilor, ieșirilor și impactului pentru programe. Acest lucru înseamnă că solicitantul va utiliza indicatorii deja stabiliți pentru proiect la nivelul scopului și obiectivelor generale și va elabora indicatori numai pentru nivelul rezultatelor.

Problematika indicatorilor a fost deja abordată în cadrul Modulului 1 - Pregătirea și dezvoltarea proiectelor și va fi abordată din nou în cadrul Modulului 4 - Implementarea proiectelor.

!

Rugați o terță persoană (un angajat intern care nu a fost implicat în elaborarea proiectului sau o persoană de încredere din exterior) să verifice sistemul de monitorizare și evaluare pe baza funcțiilor necesare unui asemenea sistem.

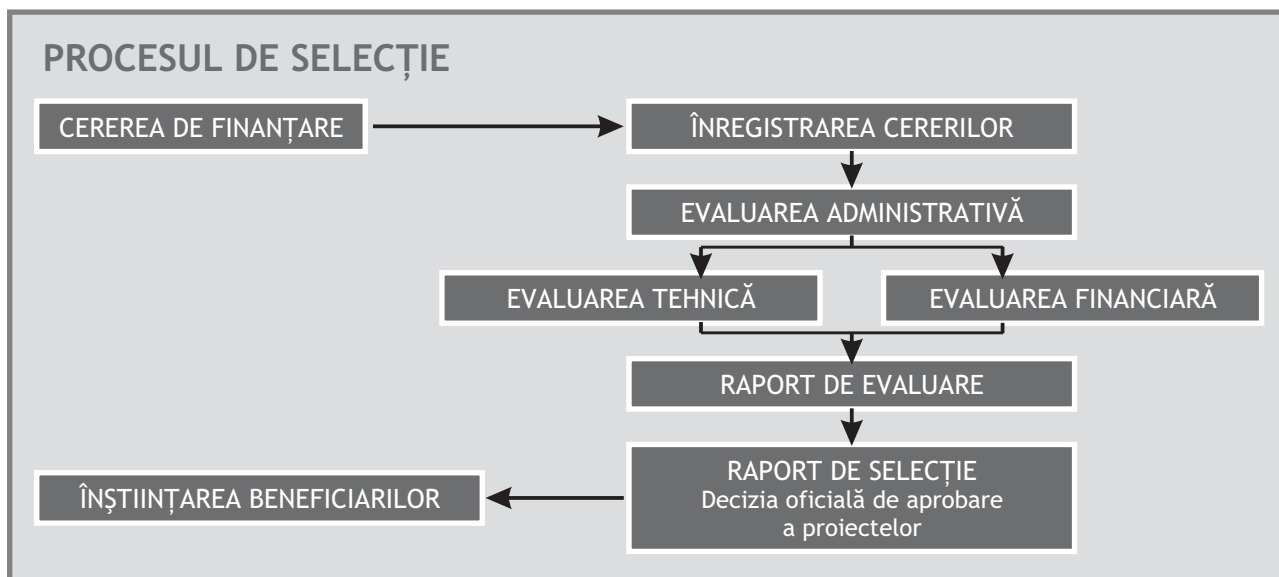
6. PROCESUL DE SELECȚIE

În timpul procesului de selecție Cererea de Finanțare va fi evaluată din punct de vedere administrativ, tehnic și financiar. În primul rând, CF trebuie să îndeplinească **cerințele administrative**:

- eligibilitate (tipul de beneficiar);
- cofinanțare (plafoane);
- termene limită de depunere a propunerilor;
- utilizarea formatelor standard: formulare, documentație suport, limbaj și terminologie.

Prin utilizarea sistemului electronic de înregistrare a datelor, procesul este simplificat deoarece Cererea de Finanțare nu va fi certificată decât în momentul în care îndeplinește cerințele administrative.

În următoarea etapă se analizează dacă CF îndeplinește **cerințele de conținut**, mai precis dacă proiectul trece testul de relevanță, fezabilitate și sustenabilitate.

Următoarea listă de verificare poate fi utilă solicitantului pentru a vedea în ce măsură proiectul său răspunde cerințelor de selecție.

Pasul 1: Relevanța proiectului

- identificarea și enumerarea problemelor și obiectivelor în document
- pregătirea unui arbore de obiective
- compararea arborelui de obiective cu analiza problemelor
- formularea întrebărilor referitoare la analiza problemelor, lipsurile logice sau inconsistențele cu arborele de obiective

Întrebare ajutătoare:

A fost demonstrată nevoia unui astfel de proiect?

Pasul 2: Coerența logicii de intervenție

- identificarea scopului proiectului din arborele de obiective
- formularea obiectivelor generale, scopul proiectului, rezultate și activități
- evaluarea coerenței logice a intervenției (atât de sus în jos, cât și de jos în sus)
- formularea întrebărilor legate de logica și coerența obiectivelor
- identificarea dovezilor din trecut privind succesul sau eșecul, care pot asigura că pregătirea proiectului se va face pe baza lecțiilor învățate din experiență.

Întrebare ajutătoare:

Este elaborat proiectul într-o manieră logică și se bazează pe experiența anterioară?

Pasul 3: Fezabilitatea proiectului

- evaluarea rolului ipotezelor incluse în Matricea Cadru Logic
- sugerarea de modificări în designul proiectului în caz de risc major
- formularea întrebărilor legate de factorii externi

Întrebare ajutătoare:

Cât de riscant este proiectul?

- identificarea indicatorilor pentru obiectivele generale, scopul proiectului și rezultate
- evaluarea indicatorilor existenți din punct de vedere al completitudinii (CCT - calitate, cantitate și timp) și al “măsurabilității”
- formularea întrebărilor legate de măsurarea performanței

Întrebare ajutătoare:

Beneficiază proiectul de un set adecvat de indicatori?

Pasul 4: Sustenabilitatea proiectului

- identificarea rezultatelor și activităților ce continuă după finalizarea proiectului
- evaluarea șanselor de sustenabilitate
- formularea întrebărilor legate de sustenabilitatea rezultatelor și activităților

Întrebare ajutătoare:

Este elaborat proiectul pe termen lung?

6.1 CRITERII DE PUNCTARE ȘI SELECȚIE

Criteriile de selecție și punctajul acordat în cadrul fiecăruia dintre acestea vor fi stabilite în cadrul documentelor de programare. Grilele următoare corespund Cererii de Finanțare utilizată ca exemplu numai din punct de vedere al criteriilor. Punctajele „originale” (din grila scoțiană) au fost modificate astfel încât să corespundă cât mai bine orientării actuale a POR România.

Nr.	Criterii de bază	Punctaj
1	Dovada cererii și/sau a nevoii	0 - 15
2	Impactul economic	0 - 10
3	Valorizarea banilor	0 - 10
4	Integrarea strategică și sinergia	0 - 5
5	Valoarea adăugată local	0 - 5
6	Sustenabilitatea și fezabilitatea	0 - 15
7	Impactul asupra mediului/eficiența resurselor	0 - 5
8	Ocuparea forței de muncă	0 - 5
9	Oportunități egale	0 - 5
10	Inovare și Societate informațională	0 - 5

Nr.	Criterii specifice măsurii “Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțări”	Punctaj
1	Relevanța strategică	0 - 15
2	Capacitatea de administrare a fondului	0 - 10
3	Construirea pe și introducerea de practici de vârf	0 - 10
4	Dezvoltarea companiei	0 - 10
5	Monitorizarea și evaluarea	0 - 5
6	Viabilitatea	0 - 15
7	Termenii și condițiile	0 - 5
8	Caracteristicile și cadrul de timp	0 - 5
9	Mediul	0 - 5
10	Oportunitățile egale	0 - 5
11	Implicarea sectorului privat	0 - 5

Nr.	Criterii specifice măsurii “Dezvoltarea facilităților de sprijin pentru sectoarele competitive”	Punctaj
1	Încurajarea ocupării forței de muncă	0 - 15
2	Relevanța strategică	0 - 15
3	Legătura cu domeniile desemnate în Prioritatea 3	0 - 5
4	Implicarea sectorului privat	0 - 10
5	Răspunsul la aspectele legate de mediu	0 - 5
6	Răspunsul la aspectele legate de transportul public și acces	0 - 5
7	Răspunsul la aspectele legate de IT	0 - 5
8	Răspunsul la aspectele privind îngrijirea copiilor și a persoanelor dependente	0 - 5
9	Integrarea directă cu inițiative de instruire sprijinite de FSE/OIM	0 - 10
10	Capacitatea de administrare a proiectului	0 - 10

6.2 PROCESUL DE SELECȚIE PRECONIZAT ÎN CADRUL POR ROMÂNIA

Ministerul Integrării Europene, în calitate de Autoritate de Management (AM) pentru Programul Operațional Regional, împreună cu Agențiile de Dezvoltare Regională, în calitate de Organisme Intermediare (OI) pentru POR au proiectat sistemul de selecție pentru acest program. La sfârșitul lunii aprilie 2005, principalele elemente ale acestui sistem se prezentau după cum urmează:

1. Licitațiile:

- În cea de-a doua jumătate a perioadei dedicate programării pentru perioada 2007-2013 (începutul lui 2006) va fi lansată o primă rundă de licitații;
- Toate informațiile necesare (documente de programare, Cererea de Finanțare, ghidul solicitanților) vor fi disponibile on-line;
- Va fi înființat un birou de sprijin pentru solicitanți (Help-desk);

Se preconizează:

- depunerea continuă pentru proiectele de infrastructură și de regenerare urbană;
- apelurile deschise pentru toate celelalte tipuri de propuneri.

2 Procesul de selecție:

- comitetele de selecție vor fi organizate:
 - la nivelul Organismelor Intermediare (OI - ADR) pentru proiectele de infrastructură;
 - la nivelul „beneficiarilor finali” selectați prin licitație pentru administrarea schemelor de grant (inclusiv a celor pentru regenerare urbană, caz în care beneficiarii finali sunt administrațiile publice locale)
- verificarea eligibilității:
 - În cazul proiectelor de infrastructură și de regenerare urbană va funcționa un sistem pe trei niveluri:
 1. propunerea de proiect este prezentată parteneriatului județean pentru verificarea eligibilității din punct de vedere al strategiei județene;
 2. dacă este agreată la nivel județean, propunerea este prezentată parteneriatului regional (grupul tematic regional) pentru verificarea eligibilității din punct de vedere al strategiei regionale, al coerenței strategice și al aspectelor orizontale;
 3. dacă este agreată la nivel regional, intră în evaluarea administrativă (eligibilitate și conformitate) efectuată de comisiile de selecție din cadrul ADR;
 - În cazul schemelor de grant, procesul va fi similar celui din cadrul programului Phare, asigurându-se transparența în comunicarea rezultatelor;
- asistență pentru solicitanți:
 - În cazul proiectelor de infrastructură și de regenerare urbană, pe parcursul procesului de consultare și al celui de evaluare administrativă, pot avea loc clarificări ce nu pot însă conduce la modificarea esențială a Cererii de Finanțare;
 - În cazul schemelor de grant, procesul va fi similar celui din cadrul programului Phare, asigurându-se transparența în comunicarea rezultatelor;

- decizia finală: aparține comisiilor de selecție ale OI - componența acestora depinde de tipul de măsură, dar va include întotdeauna un reprezentant al Autorității de Management (MIE).

Componența comisiilor de selecție va fi aprobată de către Comisia Regională de Coordonare (un Consiliu pentru Dezvoltare Regională extins cu partenerii sociali). Managementul conflictului de interese va fi asigurat în baza unor proceduri clare și specifice, iar sistemul de apel privind Cererile de Finanțare depuse va putea viza numai procesul de selecție în sine și nu decizia finală.

Atât durata procesului de selecție, cât și durata de derulare a unui program/unei componente depinde de tipul și maturitatea acestuia/acesteia. Este de așteptat ca proiectele să fie înaintate numai în momentul în care sunt pe deplin pregătite și transpuse conform cerințelor licitației. Vor trebui avute în vedere și implicațiile regulii N+2, durata acceptată între momentul angajării și cel al cheltuirii fondurilor în cadrul unui program fiind de numai 2 ani.

SURSE RELEVANTE DE INFORMARE ON-LINE

Politica regională a UE - index (inclusiv informații despre FEDER):

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/ns_en.htm

Baza de date SCAD (fișe informative) - politica regională (inclusiv informații despre FEDER):

<http://www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/s24000.htm>

Baza de date EurLex (legislația europeană) - capitolul 14: politica regională și coordonarea instrumentelor structurale:

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/en/repert/index_14.htm

Manualul MCP:

http://europa.eu.int/comm/europeaid/qsm/index_en.htm

Aspecte orizontale:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/themes/environ_en.htm

http://europa.eu.int/information_society/research/index_en.htm

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/themes/resear_en.htm

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/themes/employ_en.htm

http://www.europa.eu.int/pol/socio/index_en.htm

Ministerul Integrării Europene - Dezvoltare Regională:

http://www.mie.ro/Pdr/Romana/mdp_mie_ro/dezvoltare/index.htm

Institutul European din România - studii europene:

www.ier.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 1 - Regiunea Nord-Est:

www.adrnordest.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 2 - Regiunea Sud-Est:

www.adrse.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 3 - Regiunea Sud Muntenia:

www.adrmuntenia.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 4 - Regiunea Sud-Vest Oltenia:

www.adroltenia.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 5 - Regiunea Vest:

www.adr5vest.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 6 - Regiunea Nord-Vest:

www.nord-vest.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 7 - Regiunea Centru:

www.adrcentru.ro

Agenția de Dezvoltare Regională 8 - Regiunea București-Ilfov:

www.adrbi.ro
